בעזרת השם יתברך

סיפורי מעשיות

גליון

פאר'ן שבת טיש

פרשת וישב
מברכים חודש טבת
כ"ו כסלו שנת תשפ"א לפ"ק
שנה 2, גליון 8
(23)

ארויסגעגעבן דורך מוסדות היכל הקודש ברסלב

שבת קודש פרשת נח שנת תשפ"א לפרט קטן, אינדערפרי, האט דער ראש ישיבה שליט"א פארגעלערנט ספורי מעשיות, מעשה ד', מעשה נסים, ממלך שגזר שמד. דער ראש ישיבה שליט"א האט נאכאמאל אנגעהויבן פון אנהייב און געענדיגט ביז'ן סוף.

דערציילט דער הייליגער רבי:

מעשה נסים. אמאל איז געווען א מלך. האט ער גוזר געווען אויף דער מדינה גירוש בגזירת שמד. (דהיינו) אז ווער עס וויל בלייבן אין דער מדינה. מוז ער זיך שמדין. און אז ניט. זאל מען אים ארויס טרייבן פון דער מדינה. איז געווען א טייל וואס זיי האבין מפקיר געווען גאר זייער גוטץ מיט זייער עשירות. און זענען פון דארט ארויס בדלות כדי זיי זאלין בלייבן ביי דער אמונה זיי זאלין קענען זיין יודין. און א טייל האבין רחמנות גיהאט אויף זייער עשירות און זענען דארטן גיבליבן. זענען זיי גיווען אנוסים בצנעא (דהיינו פארבארגן) האבן זיי נוהג גיוועזן דעם דת פון יודין. און בפרהסיא (דהיינו פאר לייט) האבין זיי נישט גיטארט זיך נוהג זיין ווי יודין.

מוהרא"ש זכרונו לברכה זאגט (ספר נהרי אפרסמון): אזוי איז געווען אין אלע דורות, ווען גוים האבן געמאכט א גזירה אויף אידן אז מען דארף זיך שמד'ן לא עלינו, האבן די תמימות'דיגע מענטשן, די פשוט'ע אידן, די פרויען און קליינע קינדער, זיך מוסר נפש געווען און געלאזט הרג'ענען פאר'ן אייבערשטן, אדער זענען זיי אנטלאפן פון לאנד כדי זיי זאלן זיך נישט דארפן שמד'ן, אבער די אלע וואס האבן זיך געהאלטן קלוג האבן געמאכט א חשבון 'וואס דארפן מיר אויפגעבן אונזער גאנצע פארמעגן, ענדערש װעלן מיר זיך מאכן ווי מיר זענען גוים און מיר װעלן האלטן אידישקייט באהאלטענערהייט', אבער צום סוף האט נישט געהאלפן די עצה פון האלטן אידישקייט באהאלטענערהייט ווייל די גוים זענען געוואויר געווארן דערפון, און האבן זיי אויך גע'הרג'ט.

דער נאך איז דער מלך גישטארבן. איז דער זון גיווארין מלך. און האט אנגיהויבין פירין די מדינה זייער שארף. און האט אפגינומען אסאך מדינות. און ער איז גיוועזן א גרויסער חכם. און מחמת ער האט זייער שארף גיהאלטין אין דער האנט די שרי מלוכה. האבין זיי זיך אויף אים גימאכט א בונט. אז זיי זאלין אויף אים אן פאלין און זאלין אים אויס הארגינען אים מיט אלע זיינע קינדער. און צווישן די שרים איז גיוועזן איינער פון די אנוסים. האט ער זיך מיישב גיוועזן. נאך וואס בין איך איין אונס. מחמת איך האב חס גיהאט אויף מיין האב. און אויף מיין עשירות. היינט אז מען וועט דעם מלך הארגינען, און די מדינה וועט בלייבן אן א מלך וועט איינער דעם אנדערין לעבעדיקערהייט איינשלינגען. >>

א ווארט פאר'ן שבת טיש

וירד יהודה מאת אחיו (בראשית ל"ח, א)

וויסן זאלסטו אז א מענטש האט נישט קיין חברים, א מענטש איז איינער אליין; די אלע חברים וואס מען האט זענען גוט ווי לאנג עס גייט גוט פאר'ן מענטש, ווען מען פאלט אריין אין א צרה, דעמאלט שאקלען זיך אפ פונעם מענטש אלע חברים און מען בלייבט איינער אליין. ווען א מענטש איז אריין געפאלן אין א צרה, עס גייט אריבער אויף אים בזיונות דעמאלט קען ער זען צי ער האט חברים, אויב האט ער דעמאלט א חבר וואס רעדט צו אים און איז אים מחזק - דאס איז א חבר.

מוהרא"ש זאגט, מען זעט ביי די פרשה פון יהודה מיט תמר, קודם שטייט (בראשית לח, א): "וירד יהודה מאת אחיו", יהודה איז אוועקגעגאנגען פון זיינע ברידער, "ויט עד איש עדלמי", ער איז געגאנגען צו א מאן וואס וואוינט אין שטאט עדולם, נאכדעם שטייט (שם, יב; כ): יהודה האט געשיקט פרעגן "רעהו העדלמי", זיין חבר פון עדולם. פארוואס קו דם שטייט סתם "איש עדלמי" דער מאן פון עדולם, שפעטער שטייט "רעהו העדלמי", זיין חבר פון עדולם? זאגט מוהרא"ש, ווען א מענטש גייט אריבער בזיונות, עס איז א בזי ון צו רעדן מיט דעם מענטש, דעמאלט קען מען זען צי מען האט חברים, אויב איינער רעדט מיט דיר ווען דו האסט אלעס פארל וירן, ביסט איינער אליין וכו' וכו' דאס איז א חבר. אנהייב ווען יהודה האט געטראפן א חבר פון עדולם, רופט די תורה אים נאכנישט אן "רעהו העדלמי", ווייל ווען עס גייט גוט פארן מענטש, ער האט מענטשן ארום זיך, דאס איז נאכנישט קיין חבר, שפעטער ווען יהודה האט געהאט זיין פרשה, ער האט געזוכט אן עצה, ער האט געזאגט "תקח לה, פן נהיה לבוז", עס וועט זיין דא בזיונות, האט ער ווייטער מסכים געווען צו העלפן יהודה - דאס הייסט "רעהו העדלמי".

סתם זיצן און פארברענגען נעכט מיט חברים - דאס זענען נישט קיין חברים, דאס זענען בלויז כלומר'ישע חברים; די מינוט וואס דו וועסט זיי נישט צוניץ קומען וועט מען זיך אוועק דרייען די פנים פון דיר, קיינער וועט נישט קוקן אויף דיר.

(עצתו אמונה ויחי תשע"ח)

וָואדְרִין אַ מְדִינָה קָאן נִיט זַיין אָן אַ מֶלֶךְ. דְרוּם הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גִיוֶוען. עֶר וֶועט גֵיין אוּן וֶועט אוֹיס זָאגְן דֶעם מֶלֶךְ. אוּן זֵיי זָאלְן נִיט וִויסְן. אוּן אִיז גִיגַאנְגֶען אוּן הָאט גִיזָאגְט דֶעם מֶלֶךְ. אַז מֶען הָאט זִיךְ אוֹיף אִים גִיבּוּנְטְעוֶועט כַּנַ"ל אִיז גִיגַאנְגֶען דֶער מֶלֶךְ אוּן הָאט אוֹיס גִיפְּרִיבְט אוֹיבּ עֶס אִיז אֱמֶת. הָאט עֶר גִיזֶעהְן אַז עֶס אִיז אֱמֶת. הָאט עֶר גִישְׁטֶעלְט שׁוֹמְרִים. דִי נַאכְט וָואס זֵיי זֶענֶען אוֹיף אִים אָן גִיפַאלְן הָאט מֶען זֵיי גִיחַאפְּט. אוּן מֶען הָאט זֵיי דַן גִיוֶוען אִיטְלִיכְן וִוי זַיין מִשְׁפָּט אִיז גִיוֶוען.

הָאט זִיךְ דֶער מֶלֶךְ אָן גִירוּפְן אוּן הָאט גִיזָאגְט צוּ דֶעם שַׂר וָואס עֶר אִיז גִיוֶוען אֵיין אוֹנֵס. וָואס פַאר אֵיין כָּבוֹד זָאל אִיךְ דִיר גֶעבִּין דֶער פַאר וָואס דוּ הָאסְט מִיךְ מַצִיל גִיוֶוען מִיט מַיינֶע קִינְדֶער. זָאל אִיךְ דִיךְ מַאכִין פַאר אֵיין שַׂר (דְהַיְינוּ פַאר אַ הַאר) דוּ בִּיסְט דוּךְ בְּלוֹיז שׂוֹין אַ שְׂרָרָה. זָאל אִיךְ דִיר גֶעבִּין גֶעלְט. דוּ הָאסְט אַלֵיין גֶעלְט. זָאג וָואס פַאר אַ כָּבוֹד דוּ ווִילְסְט. וֶועל אִיךְ עֶס דִיר בְּוַודַאי טוּן. הָאט דֶער אוֹנֵס גִיעֶנְפֶערְט, וֶועסְטוּ מִיר אָבֶּער טָאן וָואס אִיךְ וֶועל זָאגִין. זָאגְט דֶער מֶלֶךְ. יוֹא אִיךְ וֶועל דִיר בְּוַודַאי טָאן וָואס דוּ וֶועסְט וֶועלִין. הָאט דֶער אוֹנֵס גִיזָאגְט שְׁוֶוער מִיר בַּיי דַיין קְרוֹין אוּן בַּיי דַיין מְלוּכָה. הָאט אִים דֶער מֶלֶךְ גִישְׁוָואוֹירִין. הָאט זִיךְ דֶער אוֹנֵס אָנְגִירוּפְן. גָאר מַיין כָּבוֹד אִיז. אַז אִיךְ זָאל מֶעגִין זַיין אֵיין יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא (דְהַיְינוּ פַאר לַייט) אִיךְ זָאל מֶעגִין לֵייגִין טַלִית אוּן תְּפִילִין בְּפַרְהֶסְיָא. הָאט עֶס דֶעם מֶלֶךְ זֵייעֶר גִיאַהְרְט מַחְמַת אִין זַיין גַאנְצֶער מְדִינָה טָאר נִיט זַיין קֵיין יְהוּדִים. נָאר עֶר הָאט אָבֶּער קֵיין בְּרֵירָה נִיט גִיהַאט מַחְמַת דֶער שְׁבוּעָה. וָואס עֶר הָאט אִים גִישְׁוָואוֹירִין אַז וָואס עֶר וֶועט וֶועלִין זָאל עֶר אִים טָאן. אִין דֶער פְרִי אִיז גִיגַאנְגֶען דֶער אוֹנֵס. אוּן הָאט גִילֵייגְט טַלִית אוּן תְּפִילִין בְּפַרְהֶסְיָא.

הָאט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א גֶעזָאגְט: אַ אִיד דַארְף וֶועלְן אֵיין זַאךְ: 'אִיךְ זָאל קֶענֶען לֵייגְן טַלִית וּתְפִילִין אִין שׁוּל בְּפַרְהֶסְיָא', עֶר זָאל זִיךְ נִישְׁט שֶׁעמֶען דֶערְמִיט, עֶר זָאל זִיךְ נִישְׁט בַּאהַאלְטְן מִיט זַיין טַלִית וּתְפִילִין אִין אַ שְׁלָאף צִימֶער אָדֶער אִין אַ אָפִיס; טַלִית וּתְפִילִין לֵייגְט מֶען אִין בֵּית הַמֶּדְרָשׁ בְּפַרְהֶסְיָא, עֶס אִיז נִישְׁט דָא מִיט וָואס זִיךְ צוּ שֶׁעמֶען דֶערְפוּן, דָאס אִיז דִי גְרֶעסְטֶע כָּבוֹד פוּן אַ אִיד.

דֶער נָאךְ אִיז דֶער מֶלֶךְ גִישְׁטָארְבְּן. אִיז גִיוָוארִין זַיין זוּן מֶלֶךְ. דֶער זוּן הָאט אָנְגִיהוֹיבִּין צוּ פִירִין דִי מְדִינָה מִיט גוּטְן מַחְמַת עֶר הָאט גִיזֶעהְן מְהָאט גִיוָואלְט זַיין פָּאטֶער אוֹיס רַייסְן כַּנַ"ל. אוּן עֶר הָאט אַיין גִינוּמֶען אַסַאךְ מְדִינוֹת. אוּן אִיז גִיוֶוען זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער חָכָם. דֶער מֶלֶךְ הָאט גִיהֵייסִין אַז מִיזָאל צוּם אוֹיף רוּפִין אַלֶע שְׁטֶערִין זֶעהְר. אַז זֵיי זָאלִין אִים זָאגִין. פוּן אַ וָואסֶערֶע זַאךְ קָאן זַיין זֶרַע פַארְשְׁנִיטִין וֶוערִין. כְּדֵי עֶר זָאל זִיךְ דֶער פַאר הִיטִין. הָאבִּין אִים דִי שְׁטֶערִין זֶעהְר גִיזָאגְט. אַז זַיין זֶרַע וֶועט נִיט פַאר שְׁנִיטְן וֶוערִין. נָאר עֶר זָאל זִיךְ הִיטִין פוּן אַ שׁוֹר וָשֶׂה. (דְהַיְינוּ פוּן אֵיין אָקְס אוּן פוּן אֵיין לֶעמִילֶע) הָאט מֶען דָאס פַארְשְׁרִיבְּן אִין דֶעם סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. דֶער מֶלֶךְ הָאט אָן גִיזָאגְט זַיינֶע קִינְדֶער אַז זֵיי זָאלִין אוֹיךְ אַזוֹי פִירִין דִי מְדִינָה וִוי עֶר מִיט גוּטְן. דֶערְנָאךְ אִיז עֶר גִישְׁטָארְבִּין.

הָאט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א גֶעזָאגְט: דִי אַלֶע מְקֻבָּלִים אוּן שְׁטֶערְן זֶעעֶרס וָואס זֶעעֶן אוּן דֶערְצֵיילְן וָואס גֵייט זַיין וְכוּ', קֶענֶען טַאקֶע זֶען אָבֶּער זֵיי פַארְשְׁטֵייעֶן נִישְׁט רִיכְטִיג וָואס זֵיי זֶעעֶן, ווִי דֶער רֶבִּי זָאגְט צוּם סוֹף פוּן דִי מַעֲשֶׂה:

"זֵיי הָאבִּין אָבֶּער נִיט גִיוואוּסְט וָואס זֵיי הָאבִּין גִיזֶעהְן"; דִי שְׁטֶערְן זֶעעֶר הָאבְּן גֶעזָאגְט אַז זַיין זֶרַע קֶען נָאר פַארְשְׁנִיטְן וֶוערְן דוּרְךְ אַ אָקְס אוּן אַ לֶעמֶעלֶע, הָאבְּן זֵיי פַארְשְׁטַאנֶען אַז דָאס גֵייט אַרוֹיף פָּשׁוּט אוֹיף אַ אָקְס אוּן אַ לֶעמֶעלֶע, דֶערְפַאר הָאט דֶער קֶענִיג גֶעהֵייסְן אוֹיסְרוּפְן אַז עֶס טָאר זִיךְ נִישְׁט גֶעפוּנֶען אִין זַיין מְדִינָה קַיין אָקְס אוּן קַיין לֶעמֶעלֶע. אָבֶּער אִין אֱמֶת'ן אַרַיין הָאט דָאס גֶעמֵיינְט דִי 'טַלִית וּתְפִילִין', אוֹיבּ עֶר וֶועט לָאזְן גֵיין מִיט טַלִית וּתְפִילִין וֶועט עֶר קֶענֶען אַרַיין גֵיין אִין דִי פֵייעֶר אוּן בְּלַייבְּן לֶעבְּן, אוּן אוֹיבּ נִישְׁט וֶועט עֶר פַארְבְּרֶענְט וֶוערְן אִינֶעם פֵייעֶר צוּזַאמֶען מִיט זַיינֶע קִינְדֶער.

אִיז גִוָוארִין זַיין זוּן מֶלֶךְ. אוּן עֶר הָאט אָנְגִיהוֹיבִּין פִירִין דִי מְדִינָה מִיט שַׁארְפְקֵייט אַזוֹי וִוי זַיין זֵיידֶע. אוּן הָאט אָפְּגִינוּמֶען אַסַאךְ מְדִינוֹת. אוּן אִיז גִיפַאלְן אוֹיף אֵיין חָכְמָה. אוּן הָאט גִיהֵייסִין אוֹיס רוּפִין. אַז עֶס זָאל זִיךְ נִיט גִיפִינֶען אִין זַיין מְדִינָה קֵיין אוֹקְס אוּן קֵיין שָׂאף. כְּדֵי זַיין זֶרַע זָאל נִיט קֶענֶען פַארְשְׁנִיטֶען וֶוערְן. אוּן הָאט זִיךְ גִיטְרַאכְט הַיינְט הָאט עֶר קֵיין מוֹרָא נִיט פַאר קֵיין שׁוּם זַאךְ. אוּן הָאט גִיפִירְט דִי מְדִינָה זֵייעֶר שַׁארְף. אוּן עֶר אִיז גִיוָוארִין זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער חָכָם.

דֶער מֶלֶךְ אִיז גִיפַאלִין אוֹיף אַחָכְמָה אַז עֶר זָאל קֶענֶען אָפְּנֶעמֶען גָאר דִי וֶועלְט אָן מִלְחָמָה. וָוארִין סֶע פַאר הַאנְדְן זִיבְּן חֲלָקִים אִין דֶער וֶועלְט. וָוארִין דִי וֶועלְט אִיז גִיטֵיילְט אוֹיף זִיבְּן חֲלָקִים. אוּן סֶע פַאר הַאנְדְן שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת (דְהַיְינוּ זִיבְּן שְׁטֶערִין וָואס זֵיי גֵייעֶן אַרוּם דִי זִיבְּן טֶעג פוּן דֶער וָואךְ) אוּן אִיטְלֶעכֶער שְׁטֶערִין לַייכְט אַרַיין אִין אַ חֵלֶק פוּן דִי זִיבְּן חֲלָקִים פוּן דֶער וֶועלְט. אוּן סֶע פַאר הַאנְדְן שִׁבְעָה מִינֵי מַתָּכוֹת (דְהַיְינוּ זִיבְּן אִירְלֵיי אַייזְן וַוארְג דְהַיְינוּ גָאלְד אוּן זִילְבֶּער אוּן קוּפֶּער אוּן צִין וְכוּ') אוּן אִיטְלִיכֶער שְׁטֶערִין פוּן דִי זִיבְּן שְׁטֶערִין לַייכְט אַרַיין אִין אַ בַּאזוּנְדֶער מִין אַייזְן וַוארְג. אִיז דֶער מֶלֶךְ גִיגַאנְגֶען אוּן הָאט צוּם אוֹיף גִינוּמֶען דִי אַלֶע זִיבְּן עֶרְלֵיי אַייזִין וַוארְג. אוּן הָאט גִיהֵייסְן מִיזָאל אִים בְּרֶענְגֶען אַלֶע גִילְדֶענֶע פַּאטְרֶעטִין פוּן אַלֶע מְלָכִים וָואס זֵיי הֶענְגֶען אִין זֵייעֶרֶע פַּאלַאצִין. אוּן עֶר הָאט גִימַאכְט דֶער פוּן אַ מֶענְשׁ. דֶער קָאפּ אִיז גִיוֶוען פוּן גָאלְד, דֶער גוּף פוּן זִילְבֶּער. אוּן אַזוֹי דִי אִיבְּרִיקֶע אֵבָרִים זֶענֶען גִיוֶוען פוּן אַנְדֶערֶע אַייזִין וַוארְג. סֶע גִיוֶוען אִין דֶעם מֶענְטְשְׁן אַלֶע זִיבְּן אִירְלֵיי אַייזְן וַוארְג. אוּן עֶר הָאט דֶעם מֶענְשׁ גִישְׁטֶעלְט אוֹיף אַ הוֹיכְן בַּארְג. הָאבְּן אַלֶע שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת (דְהַיְינוּ אַלֶע זִיבְּן שְׁטֶערִין) אַרַיין גִילַייכְט אִין דֶעם מֶענְשְׁן. אוּן אַז אַ מֶענְשׁ הָאט גִידַארְפְט עֶפֶּעס אֵיין עֵצָה אָדֶער אַ מַשָּׂא וּמַתָּן. אוּן הָאט נִיט גִיוואוּסְט אוֹיבּ עֶר זָאל יוֹא טָאן אוֹיבּ נֵיין. פְלֶעגְט עֶר זִיךְ שְׁטֶעלִין אַ קֶעגִין דֶעם אֵבֶר פוּן דֶעם אַייזִין וַוארְג וָואס סֶע קֶער צוּ דֶעם חֵלֶק פוּן דֶער וֶועלְט. וָואס דֶער מֶענְשׁ אִיז פוּן דָארְט גִיוֶוען. אוּן דֶער מֶענְשׁ הָאט אִין זִין גִיהַאט אוֹיבּ עֶר זָאל טָאן דִי זַאךְ וָואס עֶר הָאט בַּאדַארְפְט אוֹיבּ נֵיין, אוּן אַז עֶר הָאט בַּאדַארְפְט יוֹא צוּ טָאן. פְלֶעגְט לַייכְטְן אוּן שַׁיינֶען דָאס אֵבֶר. אוּן אַז נִיט אִיז פִינְצְטֶער גִיוָוארִין דָאס אֵבֶר. (דָאס הָאט אַלְץ דֶער מֶלֶךְ גִיטָאן) אוּן דוּרְךְ דֶעם הָאט עֶר אָפְּגִינוּמֶען גָאר דִי וֶועלְט. אוּן הָאט אַיין גִיזַאמִילְט זֵייעֶר אַסַאךְ גֶעלְט.

נָאר דֶער מֶענְשׁ וָואס עֶר הָאט גִימַאכְט פוּן דִי זִיבְּן אִירְלֵיי אַייזְן וַוארְג. אִיז נִיט מְסוּגָל גִיוֶוען צוּ דֶער זַאךְ. נָאר בְּאוֹפָן אַז דֶער מֶלֶךְ זָאל מַשְׁפִּיל גֵאִים זַיין אוּן זָאל מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים זַיין (דְהַיְינוּ גְרוֹיסֶע לַייט זָאל עֶר אַרָאפּ וַוארְפִין פוּן זֵייעֶר גְדוּלָה

אוּן קְלֵיינֶע לַייט זָאל עֶר אוֹיף הֵייבְּן) אִיז גִיגַאנְגֶען דֶער מֶלֶךְ אוּן הָאט גִישִׁיקְט אוֹקַאזִין נָאךְ אַלֶע יֶעדְנִירַאלִין אוּן נָאךְ אַנְדֶערֶע שְׂרָרוֹת. וָואס זֵיי הָאבְּן גִיהַאט טְשִׁינִים (דְהַיְינוּ שְׂרָרָה שַׁאפְט) אוּן אוֹרְדִירְס. זֶענֶען זֵיי אַלֶע גִיקוּמֶען. הָאט עֶר זֵיי מַשְׁפִּיל גִיוֶוען. אוּן הָאט בַּיי זֵיי אַוֶועק גִינוּמֶען זֵייעֶרֶע טְשִׁינִים. אַפִילוּ דִי וָואס הָאבְּן גִיהַאט טְשִׁינִים נָאךְ פוּן זַיין עֶלְטֶער זֵיידְן וָואס זֵיי הָאבִּין נָאךְ בַּיי אִים פַארְדִינְט. הָאט עֶר בַּיי זֵיי אַלֶע אַוֶועק גִינוּמֶען. אוּן קְלֵיינֶע לַייט הָאט עֶר אוֹיף גִיהוֹיבִּין אוּן הָאט זֵיי גִימַאכְט אוֹיף זֵייעֶר אוֹרְט (פוּן דִי גְרוֹיסֶע לַייט) צְוִוישְׁן דִי שָׂרִים וָואס דֶער מֶלֶךְ הָאט אַרָאפְּגִיוָוארְפִין. אִיז גִיוֶוען דֶער אוֹנֵס (הַנַ״ל) הָאט אִים דֶער מֶלֶךְ גִיפְרֶעגְט וָואס אִיז דַיין שְׂרָרָה שַׁאפְט. הָאט עֶר אִים גִיעֶנְפֶערְט מַיין שְׂרָרָה שַׁאפְט אִיז נָאר אַז אִיךְ זָאל מֶעגִין זַיין אֵיין יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא פַאר דֶער טוֹבָה וָואס אִיךְ הָאבּ גִיטָאן דַיין זֵיידְן. הָאט דֶער מֶלֶךְ בַּיי אִים דָאס אַוֶועק גִינוּמֶען. אִיז עֶר ווִידֶער גִיוָוארִין אֵיין אוֹנֵס.

דָאס אִיז אַ חָכְמָה פוּן קֶענִיגְן, נִישְׁט לָאזְן בַּיי אַ מֶענְטְשׁ זַיין גְרוֹיסְקֵייט אוֹיף אַ לַאנְגֶע צַייט, כְּדֵי עֶר זָאל נִישְׁט ווִידֶערְשְׁפֶּענִיגְן אִינֶעם קֶענִיג, דֶערְפַאר טוּעֶן זֵיי אַלְץ אַרוּם טוּישְׁן דִי אַרְבֶּעטֶערְס, אוֹיפְהֵייבְּן דִי דֶערְנִידֶערְטֶע אוּן דֶערְנִידֶערְן דִי גֶעהוֹיבֶּענֶע; אַזוֹי ווִי עֶס אִיז גֶעוֶוען בַּיי דִי קַאמוּנִיסְטְן יִמַח שְׁמָם, אַז זֵיי הָאבְּן אַוֶועק גֶענוּמֶען אַלֶע הוֹיכֶע פָּאזִיצִיעֶס פוּן דִי חָשׁוּב׳עֶ מֶענְטְשְׁן אוּן עֶס גֶעגֶעבְּן פַאר דִי פָּשׁוּט׳עֶ מֶענְטְשְׁן צוּלִיבּ דֶעם סִיבָּה, כְּדֵי זֵיי זָאלְן נִישְׁט ווִידֶערְשְׁפֶּענִיגְן אִינֶעם קֶענִיג.

אַמָאל הָאט זִיךְ דֶער מֶלֶךְ גִילֵייגְט שְׁלָאפִין. הָאט עֶר גִיזֶעהְן אִין חָלוֹם ווִי דֶער הִימְל אִיז לוֹיטֶער. אוּן הָאט גִיזֶעהְן אַלֶע צְוֶועלֶעף מַזָלוֹת. (דְהַיְינוּ דִי שְׁטֶערִין אִין הִימְל זֶענֶען גִיטֵיילְט אוֹיף צְוֶועלֶעף חֲלָקִים אַ קֶעגְן צְוֶועלֶעף חֳדָשִׁים. אֵיין חֵלֶק שְׁטֶערִין אִיז אַזוֹי ווִי אַ לֶעמֶעלֶע דָאס אִיז דָאס מַזָל פוּן נִיסְן. אוּן דָאס מַזָל פוּן אִייר וֶוערְט אָנְגִירוּפְן שׁוֹר דְהַיְינוּ אֵיין אָקְס. אוּן אַזוֹי אִיטְלִיכֶער חוֹדֶשׁ הָאט זַיין מַזָל) אוּן עֶר הָאט גִיזֶעהְן אַז שׁוֹר וָשֶׂה (דְהַיְינוּ אֵיין אָקְס אוּן אֵיין לֶעמֶעלֶע) וָואס סֶע פַאר הַאנְדִין צְווִישְׁן דִי מַזָלוֹת, לַאכִין זֵיי אוֹיס אִים. הָאט עֶר זִיךְ אוֹיף גִיחַאפְּט מִיט גְרוֹיס כַּעַס. אוּן אִיז זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקִין גִיוָוארִין. הָאט עֶר גִיהֵייסְן בְּרֶענְגֶען דֶעם סֵפֶר הַזִכְרוֹנוֹת (דְהַיְינוּ דָאס סֵפֶר וָואס דָארְט אִיז אַלְץ פַארְשְׁרִיבְּן) הָאט עֶר גִיזֶעהְן אַז סֶע שְׁטֵייט דָארְט פַארְשְׁרִיבְּן. אַז דוּרְךְ שׁוֹר וָשֶׂה וֶועט זַיין זֶרַע פַארְשְׁנִיטְן וֶוערִין. אִיז אוֹיף אִים גִיפַאלִין זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער פַּחַד. אוּן עֶר הָאט דָאס דֶערְצֵיילְט דֶער מַלְכָּה. אִיז אוֹיף אִיר אוּן אוֹיף דִי קִינְדֶער אוֹיךְ גִיפַאלִין אֵיין גְרוֹיסֶער פַּחַד. אוּן סֶע הָאט אִים זֵייעֶר גִיקְלַאפֶּערְט דָאס הַארְץ. אוּן עֶר הָאט גִירוּפְן אַלֶע פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת. (דְהַיְינוּ דִי וָואס קֶענֶען בַּאשֵׁיידְן חָלוֹם) אוּן אִיטְלִיכֶער הָאט זִיךְ פּוֹתֵר גִיוֶוען. אוּן עֶס אִיז אִים אָבֶּער גָאר נִיט אַרַיין גִיגַאנְגֶען אִין דִי אוֹיעֶרִין. אוּן עֶס אִיז אוֹיף אִים גִיפַאלִין זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶער פַּחַד. אִיז גִיקוּמֶען צוּ אִים אַ חָכָם. אוּן הָאט אִים גִיזָאגְט. בַּאֲשֶׁר עֶר הָאט קַבָּלָה פוּן זַיין פָאטֶער. בַּאֲשֶׁר סֶע פַאר הַאנְדִין שַׁסָ״ה מִינֵי תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ (דְהַיְינוּ דְרַיי הוּנְדֶערְט מִיט פִינֶעף אוּן זֶעכְצִיג גֶענְג הָאט דִי זוּן) אוּן סֶע פַאר הַאנְדְן אֵיין אָרְט וָואס אַלֶע דְרַיי הוּנְדֶערְט אוּן פִינֶעף אוּן זֶעכְצִיג גֶענְג פוּן דֶער זוּן לַייכְטְן אוֹיף דֶעם אָרְט. אוּן דָארְט וַואקְסְט אֵיין אַייזֶערְנֶע רוּט. אוּן וֶוער עֶס הָאט אַ פַּחַד. אַז עֶר קוּמְט צוּ דֶער רוּט. וֶוערְט עֶר נִיצוֹל פוּן דֶעם פַּחַד (אוּן אַזוֹי הָאט דֶער חָכָם גִיזָאגְט דֶעם מֶלֶךְ) אִיז דָאס דֶעם מֶלֶךְ וואוֹיל גִיפֶעלִין.

אוּן אִיז גִיגַאנְגֶען מִיט זַיין וַוייבּ אוּן קִינְדֶער אוּן מִיט גָאר זַיין זֶרַע צוּ דֶעם אָרְט. אוּן דֶער חָכָם אִיז אוֹיךְ מִיט זֵיי גִיגַאנְגֶען. אוּן אִין מִיטְן וֶועג שְׁטֵייט אֵיין מַלְאַךְ. דֶער מַלְאַךְ אִיז אֵיין מְמוּנֶה אוֹיף כַּעַס. וָוארִין דוּרְךְ כַּעַס בַּאשַׁאפְט מֶען אַ מַלְאַךְ הַמַשְׁחִית (דְהַיְינוּ אֵיין מַלְאַךְ וָואס עֶר אִיז מַזִיק אוּן פַארְדַארְבְּט) אוּן דֶער מַלְאַךְ אִיז אֵיין מְמוּנֶה אִיבֶּער אַלֶע מַשְׁחִיתִים. אוּן דֶעם מַלְאַךְ פְרֶעגְט מֶען דֶעם וֶועג. וָוארִין סֶע פַאר הַאנְדְן אַ גוּטֶער וֶועג פַאר אַ מֶענְשְׁן. אוּן סֶע פַאר הַאנְדְן אַ וֶועג וָואס עֶר אִיז פוּל מִיט לֵיים. אוּן סֶע פַארְהַאנְדְן אַ וֶועג וָואס עֶר אִיז פוּל מִיט גְרִיבֶּער. אוּן אַזוֹי אִיז פַארְהַאנְדִין כַּמָה וֶועגִין. אוּן סֶע פַארְהַאנְדְן אַ וֶועג. וָואס דָארְט אִיז פַארְהַאנְדְן אַ פַייעֶר וָואס פִיר מַייל פוּן דֶעם פַייעֶר וֶוערְט מֶען פַארְבְּרֶענְט. (הָאבְּן זֵיי גִיפְרֶעגְט דֶעם וֶועג דֶעם מַלְאַךְ. הָאט עֶר זֵיי גִיזָאגְט דֶעם וֶועג וָואס דָארְט אִיז דָאס פַייעֶר).

הָאט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א גֶעזָאגְט: יֶעדֶעס מָאל וָואס אַ מֶענְטְשׁ פַאלְט אַרַיין אִין כַּעַס, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, בַּאשַׁאפְט עֶר דוּרְךְ דֶעם אַ מַלְאָךְ הַמַשְׁחִית - אַ מַלְאָךְ וָואס שֶׁעדִיגְט, אוּן דֶער מַלְאָךְ שֶׁעדִיגְט דֶעם מֶענְטְשׁ.

אוּן דִי נִסָיוֹן פוּן כַּעַס אִיז אַזוֹי שְׁטַארְק אַז אֲפִילוּ דֶער מֶענְטְשׁ וֵוייסְט בִּשְׁעַתְ׳ן זִיךְ רֶעגְן אַז עֶר בַּאשַׁאפְט יֶעצְט דֶעם שְׁלֶעכְטְן מַזִיק וָואס וֶועט אִים שֶׁעדִיגְן, דָאךְ קֶען עֶר זִיךְ נִישְׁט שְׁטַארְקְן אִיבֶּער זַיין נִסָיוֹן אוּן רֶעגְט זִיךְ וַוייטֶער, מִיט זַיין כַּעַס אִיז עֶר גְרֵייט אַלֶעס צוּ פַארְלִירְן.

שְׁפֶּעטֶער וֶוען דֶער מֶענְטְשׁ אִיז אוּנְטֶערְוֶועגְנְס, אוּן וֵוייסְט נִישְׁט וֶועלְכֶע וֶועג אִיז בֶּעסֶער צוּ נֶעמֶען, דוּרְךְ וֶועלְכֶע וֶועג וֶועט עֶר שְׁנֶעלֶער אָנְקוּמֶען, קוּמְט דֶער מַלְאָךְ וָואס אִיז בַּאשַׁאפְן גֶעוָוארְן פוּן זַיין כַּעַס אוּן פִירְט אִים אוֹיף דִי שְׁלֶעכְטֶע וֶועג, אַ וֶועג מִיט פְּרָאבְּלֶעמֶען.

אוּן דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ״א דֶערְצֵיילְט: דֶער הֵיילִיגֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעהַאט אַ תַּלְמִיד וָואס הָאט גֶעהַאט אַ קְרֶעטְשְׁמֶע, אֵיינְמָאל הָאט דֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב גֶעשִׁיקְט אַ שְׁלִיחַ צוּ דֶעם תַּלְמִיד: ׳אִיךְ גֵיי בַּאלְד אַרִיבֶּער פָארְן דַיין הוֹיז, וִויל אִיךְ בַּיי דִיר אַיינְשְׁטֵיין. אִינְמִיטְן דִי הֶעפְטִיגֶע הֲכָנוֹת, הָאט דֶער תַּלְמִיד, דֶער מַכְנִיס אוֹרֵחַ, בַּאמֶערְקְט אַז זַיין מְשָׁרֵת הָאט נִישְׁט אָנְגֶעגְרֵייט דִי וַויין וָואס עֶר הָאט אִים גֶעהֵייסְן אָנְגְרֵייטְן, הָאט עֶר זִיךְ פַארְלוֹירְן אוּן אַרַיין גֶעפַאלְן אִין אַ כַּעַס, אוּן הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן שְׁרֵייעֶן אוֹיפְ׳ן מְשָׁרֵת: ״פַארְוָואס הָאסְטוּ נִישְׁט אָנְגֶעגְרֵייט דִי וַויין, פַארְוָואס הָאסְטוּ פַארְגֶעסְן...?!״ דֶערְנָאךְ אִיז דֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב אָנְגֶעקוּמֶען, דֶער בַּעַל שֵׁם טוֹב הֵייבְּט אָן אַרוּם קוּקְן אוֹיף אַלֶע זַייטְן אוּן פְרֶעגְט: ״וואוּ אִיז דֶער תַּלְמִיד?״ הָאט מֶען אִים גֶעווִיזְן ׳דָא אִיז עֶר׳, הָאט עֶר נָאכְאַמָאל גֶעפְרֶעגְט: ״וואוּ אִיז עֶר?״ וֶוען מֶען הָאט אִים נָאכְאַמָאל אָנְגֶעווִיזְן אוֹיפְ׳ן תַּלְמִיד הָאט עֶר גֶעזָאגְט: ״אִיךְ זוּךְ נִישְׁט אִים, אִיךְ זוּךְ דֶעם בַּעַל הַבַּיִת, וואוּ אִיז עֶר?״ הָאט מֶען אִים נָאכְאַמָאל גֶעווִיזְן, אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען עֶטְלִיכֶע מָאל, בִּיז דֶער בַּעַל שֵׁם

טוֹב הָאט זִיךְ אָנְגֶערוּפְן: "ווען אַ מֶענְטְשׁ אִיז בְּכַעַס, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, גֵייט אַרַיין אִין אִים אַ אַנְדֶערֶע נְשָׁמָה, עֶר אִיז שׁוֹין נִישְׁט דֶער זֶעלְבֶּער מֶענְטְשׁ, עֶר אִיז אַן אַנְדֶערֶער מֶענְטְשׁ, דֶערְפַאר דֶערְקֶען אִיךְ אִים נִישְׁט אַלְס דֶער זֶעלְבֶּער מֶענְטְשׁ".

זֶענֶען זֵיי גִיגַאנְגֶען (דְהַיְינוּ דֶער מֶלֶךְ מִיט אַלֶע זַיין זֶרַע מִיט דֶעם חָכָם) אוּן דֶער חָכָם הָאט אַלֵיין גִיקוּקְט פַאר זִיךְ אַלֶע מָאל. אוֹיבּ סֶע דַארְט דָא דָאס פַייעֶר. וָוארְן עֶר הָאט גִיהַאט אַ קַבָּלָה פוּן זַיין פָאטֶער אַז סֶע אִיז דַארְט פַארְהַאנְדְן דָאס פַייעֶר.

דֶערְוַוייל הָאט עֶר דֶערְזֶעהְן דָאס פַייעֶר אוּן הָאט גִיזֶעהְן אַ סֶע אִיז דַארְט אוּם גִיגַאנְגֶען אִין דֶעם פַייעֶר מְלָכִים אוּן יְהוּדִים אָנְגִיטָאן אִין טַלִית אוּן תְּפִילִין. הָאט דֶער חָכָם גִיזָאגְט צוּם מֶלֶךְ. אִיךְ הָאבּ אַ קַבָּלָה. אַז פִיר מַייל פוּן דֶעם פַייעֶר וֶוערְט מֶען פַארְבְּרֶענְט אִיבֶּער דֶעם וויל אִיךְ נִיט גֵיין וַוייטֶער. דוּ אַז דוּ ווילְסְט גֵיי. אוּן דֶער מֶלֶךְ הָאט זִיךְ גִיטְרַאכְט. וַוייל עֶר הָאט גִיזֶעהְן אַז אַנְדֶערֶע מְלָכִים גֵייעֶן דַארְט אוּם אִין דֶעם פַייעֶר וֶועט עֶר אוֹיךְ קֶענֶען גֵיין דַארְט. הָאט זִיךְ דֶער חָכָם אָנְגִירוּפְן אִיךְ הָאבּ אַ קַבָּלָה פוּן מַיין טַאטִין. אִיבֶּער דֶעם וויל אִיךְ נִיט גֵיין. דוּ אַז דוּ ווילְסְט גֵיי דִיר אִיז דֶער מֶלֶךְ גִיגַאנְגֶען מִיט גָאר זַיין זֶרַע. הָאט זֵיי גִיהַאפְּט דָאס פַייעֶר. אוּן עֶר אִיז פַארְבְּרֶענְט גִיוָוארִין מִיט גָאר זַיין זֶרַע. אוּן זֵיי זֶענֶען אַלֶע אוֹיסְגִירִיסְן גִיוָוארִין.

ווִי דֶער חָכָם אִיז גִיקוּמֶען אַהֵיים אִיז גִיוֶוען אַ וואוּנְדֶער בַּיי דִי שָׂרִים. וָואס דֶער מֶלֶךְ אִיז פַארְשְׁנִיטְן גִיוָוארִין מִיט זַיין זֶרַע. עֶר הָאט דָאךְ זִיךְ גִיהִיט פוּן אַ שׁוֹר וָשֶׂה פוּן וַואנֶען אִיז דָאס גִיקוּמֶען וָואס זַיין זֶרַע אִיז פַארְשְׁנִיטְן גִיוָוארִין מִיט אִים. הָאט זִיךְ דֶער אוּנְס אָנְגִירוּפְן. דָארְךְ מִיר אִיז עֶר פַארְשְׁנִיטְן גִיוָוארְן. וָוארִין דִי שְׁטֶערִין זֶעהְר הָאבְּן גִיזֶעהְן (אַז דוּרְךְ אֵיין אָקְם אוּן אֵיין לֶעמֶעלֶע וֶועט זַיין זֶרַע אוֹיס גִירִיסְן וֶוערִין) אוּן הָאבִּין נִיט גְוואוּסְט וָואס זֵיי זֶעהְן. וָוארִין אֵיין אָקְם מַאכְט מֶען פוּן זַיין פֶּעל תְּפִילִין. אוּן אֵיין לֶעמֶעלֶע מַאכְט מֶען פוּן דֶער וָואל צִיצִית צוּם טַלִית. אוּן דָארְךְ זֵיי אִיז דֶער מֶלֶךְ אוֹיסְגִירִיסְן גִיוָוארִין מִיט זַיין זֶרַע. וָוארִין דִי מְלָכִים וָואס יְהוּדִים הָאבִּין אִין זֵייעֶר מְדִינָה יוֹא גִיוואוּינְט. וָואס זֵיי גֵייעֶן אָנְגִיטָאן אִין טַלִית אוּן תְּפִילִין. אִיבֶּער דֶעם הָאבִּין דִי מְלָכִים יוֹא גִיקֶענְט גֵייעֶן אִין דֶעם פַייעֶר אוּן סֶע הָאט זֵיי גָאר נִיט גִישַׁאט.

זָאגְט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א: דֶער יֵצֶר הָרַע ווִיל פַארְבְּרֶענֶען דֶעם מֶענְטְשׁ אִין זַיין הֵייסֶע פַייעֶר פוּן נִיאוּף, עֶר פְּרוּבִּירְט אַרָאפְּצוּוַוארְפְן דֶעם מֶענְטְשׁ אִין פְּגַם הַבְּרִית, הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה רַחֲמָנָא לִיצְלָן, אָבֶּער אַז דֶער מֶענְטְשׁ אִיז שְׁטַארְק מִיט זַיין טַלִית וּתְפִילִין, עֶר טוּט יֶעדְן טָאג אָן טַלִית וּתְפִילִין, וֶועט דָאס אִים דֶערְהַאלְטְן עֶר זָאל נִישְׁט זִינְדִיגְן.

אוּן אֲפִילוּ אַ מֶענְטְשׁ וָואס שְׁפִּירְט ווִי עֶר קֶען מֶער נִישְׁט, עֶר הַאלְט אִין אֵיין אַרָאפְּ פַאלְן אִין עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִיצְלָן, עֶר וֶוערְט מַמָּשׁ פַארְבְּרֶענְט פוּנֶעם יֵצֶר הָרַע, זָאל עֶר אוֹיךְ אָנְטוּן טַלִית וּתְפִילִין, דָאס וֶועט אִים הֶעלְפְן אִין זַיין מִלְחָמָה, עֶר זָאל זִיךְ קֶענֶען אַרוֹיסְרַייסְן פוּן דִי נֶעגְל פוּנֶעם יֵצֶר הָרַע, אוּן אַרוֹיסְגֵיין פוּן זַיינֶע שְׁלֶעכְטֶע מַעֲשִׂים אִין וָואס עֶר אִיז אַרַיין גֶעפַאלְן.

אָבֶּער דֶער מֶלֶךְ. וַוייל קֵיין יְהוּדִים וָואס גֵייעֶן אִין טַלִית אוּן תְּפִילִין הָאבִּין נִיט גִיטָארְט זִיצִין אִין זַיין מְדִינָה. אִיבֶּער דֶעם אִיז עֶר אוֹיס גִירִיסְן גִיוָוארִין מִיט זַיין זֶרַע. אוּן דָאס הָאבִּין דִי שׁוֹר וָשֶׂה פוּן דִי מַזָּלוֹת גִילַאכְט אוֹיס אִים. וָוארִין דִי שְׁטֶערִין זֶעהְר הָאבִּין גִיזֶעהְן אַז דָארְךְ שׁוֹר וָשֶׂה וֶועט זַיין זֶרַע פַארְשְׁנִיטְן ווערִין זֵיי הָאבִּין אָבֶּער נִיט גִיוואוּסְט וָואס זֵיי הָאבִּין גִיזֶעהְן אִיז דֶער מֶלֶךְ פַארְשְׁנִיטְן גִיוָוארִין מִיט זַיין זֶרַע. אָמֵן כֵּן יֹאבְדוּ כָל אוֹיבֶיךָ ה'.

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם. תְּרוֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל. דִי אַיְיזֶערְנֶע רוּט. נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבוֹתֵימוֹ. דָאס אִיז צִיצִית אוּן תְּפִילִין. דִי גַאנְצֶע מַעֲשֶׂה אִיז מְרוּמָז אִין דֶעם קַאפִּיטְל. אַז וואוּיל דֶעם וָואס עֶר וֶועט עֶפֶּעס ווִיסְן אִין דִי מַעֲשִׂיוֹת. וָואס זֶענֶען דוּרְךְ גְרוֹיסֶע סוֹדוֹת הַתּוֹרָה.

דֶערְנָאךְ אִיז דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א אַרַיין אִין אַ שְׁמוּעֶס אִיבֶּער דִי וַואלְן אִין אַמֶעריקֶע: מֶענְטְשְׁן זֶענֶען זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקְן אוּן צִיטֶערְן פוּן דִי אוֹיסְגַאנְג פוּן דִי וַואלְן אִין אַמֶעריקֶע, עֶס זֶענֶען דָא מֶענְטְשְׁן וָואס זָאגְן אַז מֶען דַארְף זִיךְ גְרֵייטְן צוּ אַנְטְלוֹיפְן וְכוּ', אַנְדֶערֶע זָאגְן 'מֶען דַארְף שׁוֹין בּוֹיעֶן בּוּנְקֶערְס וואוּ זִיךְ צוּ בַּאהַאלְטְן וְכוּ'' - זָאגְט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א: עֶס אִיז נִישְׁט דָא וואוּ צוּ אַנְטְלוֹיפְן; אוֹיבּ אַנְטְלוֹיפְן - אַנְטְלוֹיף צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן קֶען מֶען סַיְיווִי נִישְׁט אַנְטְלוֹיפְן, אַז עֶס אִיז בַּאשֶׁערְט פַאר דֶעם מֶענְטְשׁ צוּ לֶעבְּן - וֶועט עֶר לֶעבְּן וואוּ אִימֶער עֶר אִיז, אוּן אַז עֶס אִיז בַּאשֶׁערְט פַאר דֶעם מֶענְטְשׁ צוּ שְׁטַארְבְּן - וֶועט עֶר שְׁטַארְבְּן וואוּ אִימֶער עֶר וֶועט נָאר זַיין, אִין סַיי וֶועלְכֶע בַּאהֶעלְטֶענִישׁ.

אַ אִינְגֶערְמַאן הָאט מִיר גֶערוּפְן דֶעם עֶרֶב שַׁבָּת אִינְגַאנְצְן דֶערְשְׁרָאקְן וֶועגְן דִי וַואלְן וְכוּ', הָאבּ אִיךְ אִים פְּרוּבִּירְט צוּ בַּארוּאִיגְן אוּן גֶעזָאגְט: "אַ שָׁאד צוּ זָארְגְן אוּמְזִיסְטִיגֶע זָארְג, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִּירְט דִי וֶועלְט אַזוֹי שֵׁיין אוּן אַזוֹי זִיס, עֶר טוּט אַלֶעס אוּן מַאכְט אַלֶעס; נִישְׁט דֶער פְּרֶעזִידֶענְט וֶועט אוּנְז הֶעלְפְן אוּן נִישְׁט דֶער פְּרֶעזִידֶענְט וֶועט שָׁאדְן מַאכְן, אַלֶעס אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, עֶר מַאכְט אַלֶעס אוּן טוּט אַלֶעס", אָבֶּער דֶער אִינְגֶערְמַאן הָאט זִיךְ מַמָּשׁ נִישְׁט גֶעקֶענְט בַּארוּאִיגְן, אוּן הָאט מִיר גֶעזָאגְט: דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה רֶעדְט מַמָּשׁ ווִי דִי אִידְן בִּשְׁעַת דִי צְווֵייטֶע וֶועלְט מִלְחָמָה וָואס הָאבְּן נִישְׁט גֶעוואוּסְט פוּן דִי מִלְחָמָה, אוּן ווען זֵיי הָאבְּן אָנְגֶעהוֹיבְּן הֶערְן שְׁמוּעוֹת פוּן אַנְדֶערֶע שְׁטֶעט וָואס דִי רְשָׁעִים יִמַּח שְׁמָם טוּעֶן אָפּ, הָאבְּן זֵיי אַלֶעס אַוֶועק גֶעמַאכְט אוּן זִיךְ אוֹיסְגֶעלַאכְט בִּיז עֶס אִיז טַאקֶע אָנְגֶעקוּמֶען צוּ זֵיי... - זָאגְט דֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה שְׁלִיטָ"א: אַ רַחֲמָנוּת אוֹיף דִי וָואס לֶעבְּן מִיט נַייעֶס, זֵיי וֶוערְן דֶערְשְׁרָאקְן פוּן גָארְנִישְׁט מִיט נִישְׁט, דִי נַייעֶס וַוארְפְט שְׁטֶענְדִיג אַ פַּחַד אוּן אַ פַּאנִיק, אוּן דָאס הַרְגֶ'עט דֶעם מֶענְטְשׁ מֶער ווִי יֶעדֶע צָרָה.

דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער זָאל הֶעלְפְן מִיר זָאלְן פָּאלְגְן דֶעם רֶבִּי'ן וֶועלְן מִיר הָאבְּן אַ שֵׁיינֶע לֶעבְּן, אָמֵן.

(סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַעֲשֶׂה ד', מַעֲשֶׂה נִסִּים, מִמֶּלֶךְ שֶׁגָּזַר שְׁמַד, חֵלֶק ה' פַארְגֶעלֶערְנְט שַׁבָּת קוֹדֶשׁ פָּרָשַׁת נֹחַ תשפ"א לְפְרָט קָטָן, אִין ווילִיאַמְסבּוּרג)